

Huvudman

Upplands Väsby kommun
Vasbydirekt@upplandsvasby.se

Beslut

Datum 2026-07-08

Dnr 2025:1814

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Väsby Nya Gymnasium i Upplands Väsby kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 24 februari 2026

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Upplands Väsby kommun avseende brister rörande frånvaroutredningar. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2025:1814) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 inlett en tillsyn av Väsby Nya Gymnasium i Upplands Väsby kommun. Gymnasieskolan har fem nationella program och fyra olika introduktionsprogram. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar och anmälan om behov av särskilt stöd, särskilt stöd, frånvaro, kränkande behandling och rätten att gå om en kurs.

Skolinspektionen har den 19 juni 2025 beslutat att förelägga Upplands Väsby kommun senast den 3 november 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, frånvaro, kränkande behandling samt rätten att gå om en kurs.

Skolinspektionen följde upp beslutet genom ett skolbesök i december 2025 och har därefter, den 24 februari 2026, beslutat att förelägga Upplands Väsby kommun att senast den 29 maj 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brist rörande frånvaro.

Upplands Väsby kommun har inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder den 28 maj 2026 och med komplettering den 17 juni 2026 till

Skolinspektionen. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Upplands Väsby kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i beslut den 24 februari 2026 konstaterat att rektorn inte utreder samtliga elever med upprepad eller längre frånvaro.

Utredningen visade att skolan endast inledde frånvaroutredningar för elever med frånvaro över 50 procent. Skolinspektionen har beslutat att förelägga huvudmannen att utreda alla elever med upprepad eller längre frånvaro, om det inte är obehövligt.

Huvudmannen har i redovisning över vidtagna åtgärder inkommit med frånvarostatistik för skolans elever för perioden 1 mars och 25 maj 2026 och med uppgift om när skolan uppmärksammat frånvaron som problematisk och när en frånvaroutredning har inletts för respektive elev.

Huvudmannen uppger i en komplettering till Skolinspektionen att Väsby Nya Gymnasiums tillvägagångssätt har varit att börja med att utreda de elever som har högst frånvaro och arbeta sig nedåt på den listan. Undantag görs för elever som har utretts på annat sätt eller har full måluppfyllelse trots hög frånvaro. Under läsåret 2025/26 har 72 elever utretts för sin frånvaro. Huvudmannen uppger vidare att skolan fortsätter att jobba med frågan och kommer med tiden hinna utreda fler elever.

Av inlämnad frånvarostatistik framkommer att flertal elever har frånvaro över 47 procent och att skolan har inlett frånvaroutredningar för de flesta av dem. Vissa av eleverna med frånvaro över 47 procent har det inte inletts frånvaroutredning för med motiveringen att orsaken till frånvaron är känd för skolan och att utredning därför är obehövlig. Andra skäl kan vara att eleven har utretts inom ramen för en pedagogisk utredning för särskilt stöd, att eleven når betygskriterierna i alla ämnen eller att eleven nyligen passerat 50 procent frånvaro. Av statistiken framgår att de tre elever vars

frånvaro inte utretts på grund av att de når betygskriterierna har avslutat sitt tredje år på skolan.

Av frånvarostatistiken framkommer vidare att 164 elever har frånvaro mellan 20 och 46 procent, varav frånvaroutredning inletts för 15 elever. Av dessa 164 elever har 60 elever en frånvaro mellan 30 och 46 procent, varav frånvaroutredning inletts för åtta av eleverna. På fråga om anledningen till att ett flertal elever med frånvaro om 20–46 procent inte utretts uppger huvudmannen i komplettering att skolan prioriterar de elever som har allra högst frånvaro och arbetar sedan nedåt i frånvarostatistiken.

Huvudmannen uppger vidare att skolan arbetar på fler sätt än formella frånvaroutredningar, exempelvis genom att all närvaro följs upp varje månad i samband med rapportering till CSN. Enligt huvudmannen har skolan bra kännedom om sina elever samt följer upp deras frånvaro och studiepresentationer.

Skolinspektionen har frågat huvudmannen om anledningen till att elva namngivna elever med frånvaro över 30 procent inte har utretts.

Huvudmannen förklarar i en komplettering att det i vissa fall bedömts obehövligt att inleda en frånvaroutredning och att ett par elever inte velat medverka i en frånvaroutredning. Vidare uppger huvudmannen bland annat att en elev börjat ta sina studier på större allvar men saknar motivation i vissa kurser samt att en annan elevs val att inte delta i en kurs har påverkat frånvaron. Huvudmannen uppger vidare att skolan har god kännedom om elevernas situation och orsaker till frånvaron utan att göra frånvaroutredningar.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (15 kap. 16 § skollagen)

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. (prop. 2017/18:182 s. 56)

I förarbetena anges att förutsättningarna för att lyckas i ett närvarofrämjande arbete ökar när skolor tidigt identifierar tecken på att elever distanserar sig från skolan. Att inleda en utredning först när frånvaron är av sådan omfattning att den riskerar att ha negativ inverkan

på elevens utveckling mot utbildningens mål kan försena arbetet. (prop. 2017/18:182 s. 57)

I förarbetena anges vidare att det i vissa fall kan räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, t.ex. bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven. Detta förutsätter att både skolpersonal och personal inom elevhälsan har kunskap om riskfaktorer för frånvaro, om upptäckt och åtgärder samt kännedom om beprövad erfarenhet och forskning om frånvaro (prop. 2017/18:182 s. 59 f.).

Vidare framgår i förarbetena att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepade eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Beträffande åtgärder framhålls att det ofta kan räcka med åtgärder i form av enkla lösningar, hjälpmedel och anpassningar av skolmiljön och undervisningssituationen samt att skolpersonalen har generell kunskap om de faktorer som bidrar till frånvaro för att underlätta för eleven att vara i skolan. I vissa fall kan dock mer omfattande åtgärder bli aktuella som innebär att samverka med externa parter om elevens situation blir nödvändig, t.ex. barn- och ungdomspsykiatri (BUP) eller socialtjänsten. Det förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras (prop. 2017/18:182 s. 60–62).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt föreligger brister i Väsby Nya Gymnasiums arbete med frånvaroutredningar.

Av utredningen framgår att skolan inte utreder samtliga elever med upprepade eller längre frånvaro. Det framgår visserligen att skolan gör frånvaroutredningar och att merparten av de elever som har en frånvaro som överstiger 47 procent utreds. Dock har inte elever med lägre frånvaro utretts. Någon frånvaroutredning har inte startats för 52 av 60 elever med frånvaro mellan 30 och 46 procent. Skolinspektionen bedömer att det är sannolikt att ett flertal av dessa elever med sådan omfattande frånvaro även har upprepade eller längre frånvaro. Huvudmannen har förklarat att det inte varit behövligt att inleda en frånvaroutredning för vissa namngivna elever. Det har dock inte framkommit att det är obehövligt att inleda

frånvaroutredningar för alla namngivna elever med frånvaro mellan 30 och 46 procent.

Enligt skollagen ska rektorn vid upprepad eller längre frånvaro, oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig, se till frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Att rektorn inte ser till att utreda samtliga elever med upprepad eller längre frånvaro är därför en fortsatt brist.

I utredningen har vidare framkommit att frånvaroutredningar inte inletts för elever med upprepad eller längre frånvaro om de uppnår målen i ämnen på viss nivå eller kurser. De elever för vilka någon frånvaroutredning inte inletts av det skälet har dock avslutat sin utbildning på skolan. I sammanhanget vill Skolinspektionen framhålla att det som ska avgöra om en frånvaroutredning ska startas eller inte är inte om eleven når betygsgränserna i ämnen på viss nivå eller kurser, utan den ska startas om det inte är obehövt. Av förarbetena framgår att det är obehövt om det till exempel handlar om en beviljad ledighet eller en elev som har återkommande behov av vårdbesök. Skolinspektionen vill därför understryka vikten av att skolan i ett tidigt skede identifierar tecken på en elevs frånvaro och att utreda samtliga elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro, om det inte är obehövt. Att avvakta med att inleda en frånvaroutredning först när frånvaron riskerar att ha negativ inverkan på elevens utveckling mot utbildningens mål kan försena det närvarofrämjande arbetet. Enligt förarbetena förutsätts även att frånvaroutredningar och arbetet med frånvaron dokumenteras.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Upplands Väsby kommuns verksamhet vid Väsby Nya Gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller frånvaroutredningar.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom ett pågående arbete med frånvaroutredningar. Skolan har identifierat flera elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro och inlett frånvaroutredningar för många av dessa, om det inte bedömts vara obehövt eller att eleven har utretts inom ramen för annan utredning, t.ex. om särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av de åtgärder som huvudmannen vidtagit och Skolinspektionens tidigare förelägganden, att huvudmannen kommer att följa författningarnas krav gällande frånvaroutredningar. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

X Fanny Lingqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Fanny Lingqvist

X Caroline Turan

Föredragande
Signerat av: Caroline Turan